

ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «НАДКЛАС РИБИ» У ПРОФІЛЬНИХ КЛАСАХ

*Гринь А.О., Поночовна Л.М., Гуріненко Н.О.
Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка*

Одним із шляхів поліпшення якості освіти є впровадження профільного навчання, його слід розглядати як вид диференційованого навчання школярів відповідно до їхніх освітніх потреб, зумовлених орієнтацією на майбутню професію. Профільне навчання передбачає організацію навчання, за якою зміст однієї освітньої галузі вивчається глибше і ширше, ніж зумовлено складовою змісту загальної середньої освіти.

Мета профільного навчання полягає в створенні можливостей для рівного доступу учнівської молоді до здобуття загальноосвітньої профільної і початкової допрофесійної підготовки, а також передумов для неперервної освіти впродовж усього життя. [1]

Загалом проблема профільності не є новою, але спеціальних методичних досліджень із проблеми профільного навчання біології нами не виявлено. І раніше створювались класи за інтересами учнів, спеціалізовані школи для обдарованих дітей (фізико-математичні, біологічні, художні, музичні, з поглибленим вивченням іноземних мов тощо). Сучасними проблемами профільного навчання переймаються такі вчені С.Г. Броневщук, Ю.З. Гільбух, Г.Н. Кондратенко, С.І. Коробко, В.М. Монахов, Н.В. Огурцов, В.А. Орлов, В.В. Фірсов та інші. Ними розроблені загальні теоретичні питання диференціації та певні аспекти її практичного здійснення. [2]

Психологи вважають, що учні різняться насамперед якісним складом своїх здібностей. Саме якісна характеристика індивідуальності має враховуватися, якщо йдеться про наукові засади здійснення диференціації як найважливішої складової особистісно орієнтованого навчання.

Особистісна орієнтація змісту освіти передбачає врахування при його відборі структури і рівнів навчальної діяльності учнів. Пошук специфічних форм організації профільного навчання залишається актуальним завданням шкільної освіти. Загальноосвітні навчальні заклади мають достатньо факультативних та спеціальних курсів, щоб забезпечити учням широкий вибір на допрофільному етапі навчання.

Важливою проблемою в організації диференційованого біологічного навчання є формування його методичних засад, визначення змісту навчального матеріалу профільних та непрофільних загальноосвітніх предметів. Адже йдеться не про його ускладнення або спрощення, а про зміну самого підходу до відбору і викладання матеріалу з урахуванням особливостей учнів різного профілю навчання: образність мислення, розвиток художнього уявлення, фантазії, емоційність учнів гуманітарних класів; логіку, чіткість, згорнутість мислительної діяльності дітей математичних класів. Уроки в профільних класах відрізняються не тільки об'ємом змісту, вони вибудовуються з урахуванням різних методичних підходів до форм і методів навчання. [3]

У даній статті ми пропонуємо власні методичні нароби до теми «Надклас Риби» у 8 класах різних профілів.

На нашу думку, цікавим може бути урок у класі філологічного напрямку на тему «Особливості життєдіяльності та поширення риб». На етапі актуалізації знань учнів доцільними є запитання, пов'язані з творами літератури. Наприклад, на яку рибу був запрошений Фамусов у 2 дії комедії Грибоедова «Горе от ума»? (На форель). Чи зачитати уривок з твору Е. Річіуті «Небезпечні мешканці морів».

Вивчаючи тему «Різноманітність, поширення і охорона риб» нами був розроблений урок-репортаж, на якому крім отримання конкретних біологічних знань вдосконалюється вміння учнів працювати з науково-популярною літературою, чітко і вичерпно формулювати свої думки. Пропонувались завдання на логічне мислення – розв'язування кросвордів, віршованих загадок, шарад,

наприклад: шляхом перестановки букв скласти назви риб; додати попереду кілька літер, щоб скласти назви риб.

За час активної практики нами були проведені у філологічних класах різні види нестандартних уроків – уроки-інтерв'ю, прес-конференції, вікторини, які є досить вдалим для дітей з креативним мисленням.

У класах природничого напрямку учні вивчають біологію більш поглиблено, ширше знайомляться зі змістом теми, тому завдання повинні бути складнішими, але не менш цікавими і захоплюючими. Зі школярами варто проводити дослідження, спостереження, практичні заняття, використовувати завдання проблемно-пошукового характеру.

На нашу думку, у класах природничого профілю доцільними є уроки подорожі з використанням мультимедійних засобів. Так, при вивченні теми «Різноманітність поширення і охорона риб» був проведений інтегрований урок на основі знань з географії.

На практичних заняттях з «Методики навчання біології» нами був розроблений узагальнюючий урок з теми «Надклас Риби» для спортивного класу, що носить характер стратегічної гри. Цей урок був проведений у Шилівській ЗОШ I – III ступенів Зінківського району і показав, що учнів, які займаються спортом, приваблює сам процес і дух змагання, прагнення краще і швидше виконувати завдання. Проведення уроку у формі гри виховує в дітей почуття колективізму, вміння працювати в команді, тобто відповідати не лише за свої дії, а й за дії товариша.

Ознайомившись з теоретичними обґрунтуваннями профільного навчання та апробувавши власні нароби за час педагогічної практики, ми дійшли висновків, що проведення уроків у різних профільних класах вимагає від учителя біології: - глибокого знання теоретичного матеріалу спеціальних дисциплін; - особистісно орієнтованого, диференційовано-діяльнісного підходу до учнів; - професійно-педагогічної самосвідомості; - підвищеної уваги, інтенсивності педагогічного спілкування; - співробітництва і співтворчості з учнями.

Література

1. Кизенко В. Профільне навчання: проблеми впровадження //Біологія і хімія в школі. – 2008. -№4. – С. 42-43.
2. Шиян Н.І. профільне навчання у школах сільської місцевості: теорія і практика. – Полтава: АСМІ, 2004. – 442с.
3. Сучасний урок біології у 7 класі. /Упорядник К.М. Задорожний. –Харків: Вид. група «Основа»,2005. -224с.

МІСЦЕ СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ В СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХІМІЇ

Гриньова М.В., Семеняка В.І.

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

У науково-методичній літературі професійну підготовку вчителя прийнято розглядати як процес формування в майбутніх вчителів певних знань, умінь та навичок, які забезпечать можливість проектувати та здійснювати навчальний процес. Разом з тим, входження України в Болонський освітній простір потребує переходу вищої школи на нову концепцію підготовки майбутніх учителів хімії – кваліфікованих фахівців, які володіють педагогічною професією, здатних ефективно і творчо працювати на рівні світових та європейських стандартів у мінливих умовах ринку праці, готових до постійного професійного розвитку, соціальної і професійної мобільності. Розв'язання цього завдання